

II MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH PROPISA

1. *Zakon o javnom informisanju*

1.1. Implementacija Zakona o javnom informisanju, obrađena je kroz odeljak o slobodi izražavanja.

2. *Zakon o radiodifuziji*

2.1. Savet Republičke radiodifuzne agencije (RRA), 15. aprila 2013, saopštio je da *Televizija Pink* prestaje sa emitovanjem emisije „Preljubnici“, a da će emisiju „Trenutak istine“ emitovati pola sata pre ponoći. RRA je saopštenje izdala nakon zajedničkog sastanka članova Saveta i predstavnika *Televizije Pink*. Do sastanka je došlo u sklopu postupka izricanja mera *Televiziji Pink*, koji je Savet ranije pokrenuo. Podsetićemo da su obe emisije u dužem periodu bile pod posebnim nadzorom RRA. Savet RRA se emisijom „Preljubnici“ bavio još u aprilu 2012. godine, kada je od *Televizije Pink* zahtevano da taj program, pre početka emitovanja i na njegovom kraju, jasno označi kao igrani, kako javnost ne bi bila u zabludi da je reč o dokumentarnim emisijama, te da u celosti prekrije sve psovke i uvredljiv govor. Savet je tada naložio *TV Pink* i da emisiju jasno označi kao program koji nije prikladan za mlađe od 16 godina, a da u slučajevima kada sadržaj emisije nije prikladan za mlađe od 18 godina, emisiju emituje nakon ponoći. Nakon toga, Savet se istom emisijom bavio i u februaru ove godine, nakon emitovanja epizode koja je pratila dramatičnu istragu privatne detektivske agencije kojom je, navodno, otkriven incest. RRA je tada našao da je sadržaj emisije mogao da naškodi fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju dece i omladine. Istovremeno, podnet je i zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, a televiziji naloženo da emisiju „Preljubnici“ i programe sa sličnim sadržajima ne emituje pre ponoći. Što se tiče „Trenutka istine“, Savet se tom emisijom bavio još 2009. godine. Podsetimo, tada je voditeljka učesnicu u emisiji pitala da li je doživela orgazam dok ju je silovao otac. Nakon burnih reakcija javnosti, Savet je reagovao tako što je *Televiziji Pink* izrekao opomenu.

Zakonom o radiodifuziji propisano je da je RRA nadležna da, između ostalog, vrši nadzor nad radom emitera, te da vrši kontrolu i stara se o doslednoj primeni odredaba Zakona o radiodifuziji. Član 19 tog zakona izričito predviđa da se RRA stara o zaštiti maloletnika i poštovanju dostojanstva ličnosti u programima koji se prikazuju posredstvom radija i televizije, o čemu donosi opšteobavezujuće uputstvo. Takođe, član 68. predviđa obavezu emitera da ne

emituju programe koji ističu i podržavaju nasilje ili druge vidove kriminalnog ponašanja. RRA je ovlašćena da izriče mere emiteru, i to, opomenu, upozorenje, ali i meru privremenog ili trajnog oduzimanja dozvole za emitovanje programa. U konkretnom slučaju, iz saopštenja proizilazi da RRA nije izrekla nijednu meru, već da je postigla svojevrсно „poravnanje“ s emiterom, koji je prihvatio da jedan serijal skinе s programa, a drugi emituje tek u kasnim večernjim satima. I dok s jedne strane, RRA, nesporno, silno vreme i trud posvećuje nadzoru nad programima koji mogu da štete fizičkom, moralnom ili mentalnom integritetu maloletnika, ipak se moramo upitati koji su razlozi da se ovo telo kontinuirano bavi istim programima. Koji su razlozi da nešto što je bilo problem u aprilu 2012. godine, ponovo biva na dnevnom redu i u aprilu 2013. godine? Ili, kao u slučaju „Trenutka istine“, da RRA pune tri godine nakon nezapamćenog skandala, ponovo pregovara sa *TV Pink* o terminu emitovanja iste emisije i da za sve to vreme, RRA od mera koje joj stoje na raspolaganju, izrekne tek jednu, najblažu – opomenu, i podnese nekoliko zahteva za pokretanje prekršajnog postupka? Ovo je još značajnije u trenutku kad Srbiju očekuju izmene medijskih zakona. Neophodno je, naime, odgovorno razmotriti da li je problem sa efikasnom i delotvornom zaštitom maloletnika i ljudskog dostojanstva u televizijskim i radijskim programima, u važećem zakonu koji moguće oskudeva u adekvatnim mehanizmima za kojima bi regulator mogao da posegne, ili pak problem leži u samoj RRA, koja nešto radi pogrešno.

2.2. Savet RRA, u već citiranom saopštenju od 15. aprila, naglasio je da stručne službe Agencije vrše pojačan nadzor nad rijaliti programima „Veliki brat“ i „Farma“, te da će se eventualne primedbe na oba programa odmah dostavljati emiterima. Takođe, Savet RRA odlučio je da zatraži sastanak sa Savetom za štampu zbog činjenice da je uočeno da delovi rijaliti programa kojih zbog oštrije regulacije nema u televizijskom programu, doživljavaju svoju promociju u štampi i posebno na Internet prezentacijama štampanih medija, koji obiluju krajnje problematičnim video klipovima. Do tog sastanka je na kraju i došlo, 25. aprila 2013. godine. Dogovoreno je da se sve predstavke koje građani upute RRA na sadržaj štampanih medija, prosleđuju Savetu za štampu. Na sastanku je još dogovoreno i da se od Ministarstva kulture i informisanja zatraži da, u skladu sa svojim nadležnostima, reaguje u situacijama kada je sadržaj i način distribucije štampanog javnog glasila takav da može da naškodi moralnom, intelektualnom, emotivnom ili socijalnom razvoju maloletnika. Takođe, dogovoreno je i da se zatraži zajednički sastanak sa Asocijacijom medija, koja okuplja izdavače najznačajnijih medija u Srbiji.

Saradnja regulatornih i samoregulatornih tela svakako predstavlja pozitivan iskorak. Dobro je i da je RRA prepoznala Savet za štampu kao partnera s kojim može da sarađuje. Podsetićemo da je izmenama Statuta Saveta za štampu omogućeno da ovo telo deluje i u odnosu na sadržaje koji se

objavljaju u onlajn medijima koji nadležnost Saveta prihvate. Međutim, koliko god saradnja regulatornih i samoregulatornih tela bila dobra, ne treba zanemariti da pitanje same mogućnosti da se regulacija važeća u sektoru elektronskih medija primeni na tradicionalne štampane medije i njihova onlajn izdanja, jeste krajnje diskutabilno. U Evropi se debata po tom pitanju vodila nakon usvajanja kontroverznog mađarskog Zakona o medijima. Taj zakon predviđao je jedinstvenog regulatora za sve medije (elektronske, onlajn i štampane), a žestoko je kritikovan, između ostalog, i zbog pokušaja da regulaciji za sektor elektronskih medija, ili audiovizuelnih medijskih usluga proširi opseg i na tradicionalne štampane medije i njihova onlajn izdanja, pozivajući se na konvergenciju i konvergentne regulatore u nekim drugim zemljama. Ekspertske analize nakon njegovog usvajanja zauzele su stanovište da elektronska izdanja štampanih medija ne potpadaju pod set pravila kojima se regulišu radio i televizija, a posebno ukazale i da praksa uvođenja konvergentnih regulatora u pojedinim evropskim zemljama (Velika Britanija, Italija, Finska), nikada nije išla tako daleko da bi im dala obim nadležnosti i obuhvat kao u mađarskom slučaju.